

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{3}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{8}$ strani 5 K, $\frac{1}{16}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Vabilo na naročbo.

„Notranjec“ bo tudi l. 1908 izhajal v dosednji obliki vsako soboto dopoldan, da ga naročniki prejmo še v soboto ali vsaj nedeljo. Ako število naročnikov zraste, se bode list povečal.

Somišljeniki, širite list po vseh svojih močeh. Zbirajte fonde, da se skupno naroči večje število iztisov. Dopisujte in poročajte redno, točno in resnično.

„Notranjec“ stane na dom po pošti dostavljen za celo leto le štiri krone.

Vse denarne pošiljatve je nasloviti na upravništvo „Notranjca“ v Ljubljani, Breg 12.

Na naslov naše deželne vlade.

(Iz agrarnih krogov.)

Ni dolgo tega, kar je ministrski predsednik Bek izjavil, da hoče uvesti posebno gospodarsko započetje za Istro in Južne Tirole. Za vzgled naj bi bila v tem pogledu Dalmacija, kjer se že vrše z vladno pomočjo res prav veliki gospodarski preobrati.

Ob tej priliki smo Notranjci takoj povzdignili glas, da naj se tudi naše kraške kraje pogleda z dobrohotnim vladnim očesom in naj se tudi nam da prepotrebna gospodarska pomoč. Poslancem se je baje obljubilo, zavzeti se za stvar. Danes smo na tem, da ima naša deželna vlada poročati ministrstvu o umestnosti in neumestnosti takih izjemnih podpor. Kakor navadno, gredo naši birokratje tudi sedaj polževo pot. Mesto, da bi se naš deželni predsednik Božidar Švarc sam, iz lastnega nagiba, zavzel za stvar, čaka potrpežljivo na to, kedaj ga bodo podrezali iz ministrstva.

Ne bi ničesar rekli, ko bi se kranjska deželna vlada dosledno ravnala po tem načelu. A temu ni tako!

Pred kratkim se je začela izjemna gospodarska akcija za kočevsko ozemlje. Gotovo se ne motimo, ako trdimo, da se je za Kočevce ravno naš gospod deželni predsednik kaj posebno zavzel in ravno on ukrenil, da je bila cela zadeva takorekoč čez noč — gotova!

Kočevska podružnica c. kr. kmetijske družbe je postala ognjišče najživahnejšega gospodarskega dela. Nastavila je tajnika, ki je ob enem potovalni gospodarski učitelj za kočevsko pokrajino. On je danes duša novega gospodarskega gibanja.

Za nas Notranjce je sicer treba docela takih upeljav kot v Istri, ali v Dalmaciji! Za začetek pa bi bilo že nekaj, ako bi se tudi pri nas uvedlo to, kar se je storilo zadnji čas za Kočevce!

Postojnska podružnica c. kr. kmetijske družbe naj postane nekaka krajevna zveza notranjskih podružnic c. kr. kmetijske družbe. Nujno je treba nastaviti izborna moč kot tajnika. Ta pa naj organizira posebej v svojem okrožju vse gospodarsko gibanje, ki spada v delokrog c. kr. kmetijskih podružnic.

Pozivljamo merodajne vladne organe, da naj blagovole čim preje storiti potrebne korake, da se vsaj ta začetna akcija uresniči!

Pozivljamo pa tudi naše podružnice c. kr. kmetijske družbe in druge notranjske faktorje, da se za stvar zavzamejo in ne odnehajo, dokler ni izpeljana!

Dopisi.

Iz Št. Petra. Župan Margon nam pošilja popravek, ki je povsem nezakonito sestavljen, vendar ga priobčimo ker nam je le zato, da se javno doženejo nejasne razmere, kar bo le v interesu občinske uprave šentpeterske. Dopis nam je bil poslan iz klerikalnih krogov, katerih prošnji smo ugodili, ker smo mnenja: Le perite se med sabo, da bo manj smrdelo. G. Margon piše:

„Ni res, da bi se za časa mojega županovanja nepošteno delalo z denarjem od daca, ali od užitnine, pri bolnici Št. Peterski šoli, res pa je, da so bile pred 17. leti take pritožbe na dnevnem redu, ko je bil župan pok. Ivan Špilar, a tudi tedaj, ni ne c. kr. okr. sodišče, ne dež. odbor, niti ne finančna prokuratura nobenega našla krivega; kar je dokazano iz akta, ki leži pri tuk. županstvu. Ni res, da sem kot podjetnik ceste na Javornik, prejel od nekodi 6—8 tisoč kron podpore, ki so namesto svojemu namenu meni zlezle v žep za nepotrebni priboljšek. Res pa je, da je županstvo prejelo 5000 kron podpore, katera svota se je pa porabila v povrnitev dolga, kar se da dokazati, iz posojilnih knjižic mestne Ljubljanske in Št. Peterske posojilnice, ako se dopisnik potrudi v obč. pisarno. Res je tudi, da je deželni zbor dovolil 10.000 kron podpore, od katere svote, pa dosedaj županstvo, niti vinarja prejelo ni! Res je tudi, da smo dobili trije podjetniki 2500 kron priboljška, po priznanju ogledne komisije, za več storjena dela, ki so se dokazala s predloženimi računi, in radi sramotno nizke cene po 1 K 96 v. od metra dolgosti in 5 m širokosti ceste, torej za tako nizko ceno, da bi imeli podjetniki preje gori omenjenega priboljška, gotovo občutno zgubo. V poravnavo gor omenjenega priboljška od 2500 K privolil je občinski odbor, da se pokrije z občinskim, in 46 % prispevkom kneza Windischgrätza. Ni res, da pričakujem za zasluge pri cesti

zlatega križa. Res pa je, da te želje nisem dosedaj še gojil v svojem srcu, še manj pa komu izrekel, ker sem delal in delam le zato, da bi ljudstvo imelo kako korist od tega. Ni res, da bi okrog občinske mize prodajal bolniške sitnosti, kar se mi očita. Res pa je, da vkljub svojej dolgotrajni bolezni, opravljam županske dolžnosti vestno in po svojej možnosti.“
Fran. Margon.

Domače vesti.

Notranjci! Na vse somišljenike in prijatelje apelujemo, da store ta teden svojo dolžnost. Vsakdo naberi vsaj enega novega naročnika. Naročnina naj se pošlje nemudoma na upravništvo „Notranjca“ v Ljubljano. Za celo leto stane „Notranjec“ le 4 krone. Vzemite si vzgled pri nasprotnikih, ki svoje liste širijo do zadnje kočice. Če bo „Notranjec“ domač v vsaki kmetski hiši, bo zmaga naša.

Iz vladne službe. Na svojo željo je bil g. vladni tajnik Silvo Domicelj premeščen v Ljubljano. Ob tej priliki mu je bilo izrečeno od deželnega predsedstva priznanje. — Kot njegov naslednik bo vodil postojnsko glavarstvo Nemeč Schittnig.

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.

(Konec.)

V daljavi kakih štiri sto korakov je zagledal Marto, ki je prihajala čez trg. Bila je kakor nekdanja vitka, lahke hoje, glavico je držala nekoliko nagnjeno naprej; vse njene kretnje so mu bile znane, tudi lase je nosila tako kakor poprej. Le nošo je nekoliko izpremenila, modro-rdeče vezeni rokavci niso bili tako močno nabrani kakor nekdanj, na prsni ni bilo videti nevestinega okraska in predpasnik je bil brez zlatih nitij.

Miron jo je gledal, kakor gledamo lepo, prikupljivo sliko.

Ko se je bila izgubila med množico, skočil je z voza ter ji je sledil z naglimi, lahkimi koraki, poln moške podjetnosti.

In videl jo je preko glav zbrane množice. Približeval se ji je in čim bolj jo je dohajal, tem bolj se je polnila njegova duša z vročim poželenjem.

Slednjič se je ustavila pri plesišču ter gledala plesalce. Vstavil se je njej nasproti, a se skrival za hrbti ljudij, da ga ni mogla opaziti.

Sedaj jo je gledal iz bližine, videl je njen blede obraz, velike, trudne oči in trpek mir krog ust in pretreslo ga je.

„Kako je shujšala!“ rekel je sočutno.

A vendar je lepa! Njeno oko je izrazito, duša se ti odpira, ko gledaš vanj. Enkrat, samo še enkrat bi rad gledal v te oči. Zdelo se mu je kakor, da je nastopila pomlad v tem kratkem času, odkar jo je tako opazoval, a zadovoljen vendar ni bil.

Srečen pač, a ne zadovoljen!

Spomin nekdanje sreče ga je navdajal s pogumom. Ni se mogel več premagovati, s komolci odrivajoč ljudi, vstopil se je pred Marto, da ga je morala videti.

Ko so se našle njiju oči, stala sta kakor okamenela.

Čarobna moč očesa, toplota v pogledu se zlivajočih mislij, nemo sporazumljenje dveh izmučenih src združilo je v hipu njiju ločeni duši.

Ni bilo treba prevdarjati. Videla sta se, morala sta priti skupaj, si stisniti roke ter govoriti in se zjokati. Morala sta — a nista mogla, kajti svet, ves svet je stal med njima.

V svoji obupnosti je Miron poslal Marti odločen, proseč pogled.

Ta se ni dolgo pomišljala, dopovedala je Ani, da se bo kmalu zopet vrnila in šla je z občutkom smrti v srcu proti bukvi in od tam v gozd.

Miron se ni zmenil za nikogar več, nehote je zrahljal pas, prijel za ročaj noža in ji sledil z odločnimi koraki.

Marta ga je pričakovala ob robu gozda. Tla so ji gorela pod nogami; ko ga je videla prihajati, stopila

Za živinorejskega nadzornika pri c. kr. kmetijski družbi kranjski je imenovan g. Adolf Ribnikar, naš rojak iz Logatca.

Osebna vest. Kot začasna učiteljica na starotrški ljudski šoli bo nameščena gospodična Marica Turk iz Loža.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: g. Simon Ribarič, Unec doposlal svoto 2 K 20 v, ki jo je nabral v svoji gostilni, g. Ivanka Jurca nabrala v veseli družbi tarokovi v hotelu Ribnik 2 K, br. Ciril Kraigher, stud. techn. izročil 3 K, br. Skalko Štefin nabral 4 K, br. Vodopivec Anton, vodja poštnega urada izročil 2 K, ker se ni mogel udeležiti veselice na Silvestrov večer. Srčna hvala in živeli!

Društveni dom v Postojni. Vsa postojnska narodna društva in one korporacije, ki so dobila povabila telovadnega društva „Sokol“ na sestanek v „Narodni hotel“ v soboto, dne 4. t. m. se opozarjajo, da gotovo odpošljejo svoje delegate k tej skupni seji radi zidave skupnega društvenega doma.

Odbor „Narodne čitalnice“ v Postojni se je tako sestavil: Predsednik Gojmir Demšar, podpredsednik Maks Šeber, tajnik Anton Avsec, blagajnik Jakob Milavec, knjižničar Zorko Stritar, odbornika Mate Čepnerič in Adolf Jurca.

Prostov. gasilno društvo v Postojni priredi v ponedeljek, dne 6. prosinca 1908 veselico v hotelu

„Ribnik“ s sledečim vspehom: 1. Deklamacija. 2. Petje. 3. Šaljiva loterija in ples ter prosta zabava. — Začetek ob pol osmi uri zvečer. Vstopnina 50 vin., uniformirani člani prosti. Ker je čisti dohodek namenjen za poplačilo dolga orodjarske blagajne, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Južno vreme se je preobrnilo. Mraz je in huda burja je pričela danes prav pošteno briti. Prav gotovo se tudi letos uresniči stari pregovor, da volk zime ne sne.

Zadruga rokodelskih in dopuščenih obrtov okraja Lož ima v nedeljo, dne 12. januarija t. l. ob 3. uri popoldan v gostilni g. Žnidaršiča v Ložu svoj občni zbor. — Dnevni red: 1. Poročilo načelnika. 2. Pregled zadružnih deležev. 3. Volitev zadružnega načelstva. 4. Raznoterosti. — Če se ob določenem času ne snide zbor polnoštevilno, prične se uro pozneje drug občni zbor, ki bode veljavno sklepal brez ozira na število udov.

Občni zbor pogrebne družbe Sv. Andreja v Postojni se vrši dne 12. januarija 1908 v prostorih gospe Čeferin. Sklep računov in volitev. Začetek ob 4. uri popoldan.

Iz Starega trga pri Ložu. Na Silvestrov večer se je priredila veselica v prid Družbe sv. Cirila in Metoda. Izvršila se je sijajno. Prihodnjič sledi bolj podroben opis. — Mnogo je opazati, da tukajšnji vozniki v temnih nočeh vozarijo po cestah brez predpisane

je za korak nazaj, upognila telo, pokrila obraz z obema rokama in začela jokati.

Miron je stal nekaj časa pred njo in jo je opazoval kakor skozi tančico.

„Marta, ne jokaj!“ prosil je.

„Oh, koliko sem trpela!“ vzdihnila je obupno.

Stopil je bližje, prijel njeni roki in gledal dolgo v njen s solzami obliti obraz. Počasi jo je potegnil k sebi, jo objel, položil njeno glavico na svoje prsi in stal nekaj časa kakor omamljen.

Marta je jenjala jokati. Stala je in gledala nepremično v daljavo, prepuščena njegovi volji, premagana od silnih čuvstev je slonela na njem.

Miron se je vzravnaval.

„Tudi jaz sem trpel, Marta“, rekel je, „strašno sem trpel. Takrat, ko si ti mislila náme, prehodil sem jaz dolga pota, gnan od hrepenenja po tebi in od srčne britkosti. Strašno sem trpel, Marta in tako se mi je priljubilo to trpljenje, da se me loteva strah pri misli, da bi lahko umrl in da bi jenjala s tem ta bolest.“

Te britkosti pa sedaj ne morem več prenašati, nočem je več prenašati“, skončal je z moškim ponosom. „Čemu naj bi to prenašal?“

„Da, Mirone!“ rekla je Marta in uprla oči v tla.

Miron jo je zopet prijel za roko, pritisnil jo na srce in vprašal: „Marta, ali greš z menoj?“

Marta je vstrepetala. Kakor omamljena, ni mogla

odgovoriti, vzdignila je glavo in gledala Mironu naravnost v oči.

„To ne gre, Miron!“ rekla je s tihim glasom, „bolje bi bilo, da umrem!“

„Ti se torej hočeš omožiti?“

„Nočem, Miron!“ odgovorila je Marta, rajše umrjem!“

Pogledala ga je, njene oči so se napolnile s solzami, široko je razprostrla roke, planila je k njemu in se ga oklenila.

„Ubij me, Miron! Stori kar hočeš z menoj!“ prosila je, „na vse sem pripravljena.“

„Kako si lepa, Marta!“ rekel je zamišljen, prijel njeno glavo z obema rokama, jo potegnil k sebi ter jo zopet odmaknil, da ji zamaknjen gleda v obraz.

Naenkrat se je vzravnaval ter rekel odločno in strogo: „Pojdi z menoj, Marta!“

„Kam?“ vprašala je prestrašena.

„Pojdi!“ ponovil je, jo prijel za roko in je šel z njo iz gozda proti sejmu.

„Kje je tvoj oče?“ vprašal je.

Marta je potegnila roko iz njegove.

„Vem, kaj hočeš, Miron!“ rekla je; prav je tako, potem me nič več ne more ločiti od tebe“ — pridi!“

Šla sta naravnost proti bukvi, kjer so že nestrpno čakali Miha. Peter, njegova žena in Ana; Matej je bil odposlan, da poišče Marto.

svetilke. Ako se že postave ne upošteva, naj bi se bilo vendar toliko previdno, da bi se ne spravljal ljudi in živine v nevarnost. Vozniki — tedaj pozor — vsaj je v Vašo korist. — Dasiravno je naš kraj izključno le slovenski, vendar vsiljujejo razni tuji agenti razglednice za Božič, Velikonoč itd. samo v nemškem jeziku. Trgovci, ali nimate ljubljanskih tvrdek, ki Vam postrežejo z domačim blagom?

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Zagorju na Pivki priredi na sv. treh kraljev dan gospodarski shod. Govoril bo živinozdravnik g. A. Ribnikar o ustanovitvi živinske zavarovalnice. Začetek ob 4. uri popoldne.

Občni zbor „Bralnega društva“ v Zagorju se vrši v nedeljo 5. t. m. zvečer ob 7. uri v prostorih g. M. Faturja z navadnim dnevnim redom. Po vsporedu prosta zabava s petjem. Društveni prijatelji se uljudno vabijo k udeležbi.

Avtomobilsko delniško društvo snujejo v Čabru. Ta kraj leži 44 km od najbližje železniške postaje in nujno potrebuje hitrejšo zvezo s svetom, kot more nuditi navadna pošta. Ker za enkrat ni nade na kako lokalno železnico, posegli so domačini po samopomoči in ustanovili avtomobilno delniško društvo s sedežem v Čabru. To društvo bo poskrbelo za avtomobilsko zvezo od Delnic preko Broda na Kolpi do Čabra in Prezida. V prospektu, ki ga razpošiljajo ustanovi-

telji, se obeta, da se bo investirana glavnic obrestovala s 5%. Kakor čujemo se oglašajo tudi iz ložke doline interesentje za delnice. Razpisanih je 800 delnic po 500 K, 200 so si jih pridržali ustanovitelji zase. Na vsa vprašanja daje pojasnila „Avtomobilno dioničarsko društvo v Čabru.“

Košansko pevsko društvo je imelo dne 29. decembra 1907 svoj redni občni zbor, pri katerem je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: g. Janko Građ, podpredsednik: g. Anton Čič, tajnik: g. Vladimir Žnidaršič, blagajnik: g. Franc Kaluža, Odborniki: gg. Josip Kaluža star., Jakob Dolgan, Josip Samsa, Ivan Samsa, Matija Ambrožič, Josip Pupis, Andrej Valenčič. Pregledovalci računov: gg. Josip Dolgan, Anton Dolgan, Josip Kaluža. Odbor nam jamči, da bode društvo krepko delovalo v čast in prospeh napredne Notranjske.

Iz Št. Petra. Silvestrov večer, ki so ga priredili tukajšnji narodnjaki, je prav dobro izpadel; družba sv. Cirila in Metoda dobila je znatno svoto. Občinstva se je precej zbralo, a pogrešali smo tukajšnje uradništvo, kar je obžalovanja vredno. Nadučitelj g. M. Kalan je imel primeren govor. Plesna zabava je trajala do ranega jutra. — V tem predpustu se nam obeta precej zabave; sploh se opazuje med tukajšnjimi rodoljubi precej živahno gibanje. — Zadnji „Domoljub“ se je spravil na našo novoustanovljeno „Kmečko posojilnico“, češ, da se norčujemo s kmetov. Ironija! Kdo je bolj imel

„Je že tu!“ vzkliknila je Ana ko je videla prihajati Marto iz gozda, hotela ji je iti naproti, a ostala je kakor priraščena, ko je zagledala poleg nje visokega, krepkega, plavolasega mladeniča. „Miron!“ jecljala je kakor, da bi se bila ravno prebudila iz sanj in moči so ji odrekle.

Miha jima je še nekoliko korakov naproti, potem se ustavil, ves zmešan. — Saj to je bil mladenič iz doline, s katerim je bil danes govoril, kako neki je prišel z Marto skupaj?

Marta se je približevala z odločnimi koraki; njen obraz je bil blede kakor stena, a miren in trd.

„Oče! To je Miron!“ rekla je.

Miron je stal s povešenimi očmi pred prezgodaj osivelim starcem. „Prav lepo, prav dobro!“ jecljal je Miha in v zadregi mencial roke ter gledal zdaj Mirona, zdaj Marto. Nato je pogledal še Ano, ki je prestrašena prihitela k njemu in Petru, ki je stal nekoliko korakov za njim. Če bi bil le kdo zinil besedico!

„Stric Miha“, rekel je slednjič Miron, „vi veste, da ljubim vašo hčer, dajte mi jo za ženo.“

„Kako?“ vskliknil je Miha. „Miron, pastir?! — ki je šel v svet?! Vi jo hočete za ženo? — tako, meni nič, tebi nič? Marta je zaročena!“

„Oče“, prosila je Marta, „ne reci da, če to ni tvoja volja, a vedi, da odločuješ meni smrt ali življenje.“

„Mihec“, vzkliknila je Ana, „ali več ne veš, koliko sva pretrpela zadnje dve leti?“

Miha je stal v sredi, besedice ni mogel pregovoriti. Peter se mu je približal, položil mu roko na ramo ter govoril dobrohotno:

„Prijatelj, nikar ne poslušaj žensk in dobro boš storil. Marta je zaročena, in zaroka se ne da tako lahko razdreti. Saj veš, da bi se ti vsa vas posmehovala.“

Miha je stopil za korak na desno, obrnil se je proti Petru, nagrbančil je čelo, pogledal mu je ostro v obraz.

Stal je nekoliko časa v notranjem boju, slednjič se je odločil in rekel, kakor obupan:

„E! — da osmešil se bom — osmešil pred vasjo, pred celim svetom! Meni,“ nadaljeval je razburjen, „meni nikdar na svetu nima ukazovati! Vem, kako smo trpeli!“

Ko je to izrekel, stopil je k Mironu, prijel ga je za roko in prosil prisrčno:

„Sin moj, kaj ne, da boš dober!“

Mironu so stopile solze v oči, prijel je starčevo roko ter se je dotaknil s čelom.

„No, kaj sem vedno pravila?! radovala se je Flora, hči Gucurjeva, ko je gledala veselo svatbo, o kateri se je toliko govorilo po vasi.“

kmetsko ljudstvo za norca, kakor Šusteršič in Žitnik na shodih v Št. Petru ob zadnjih državno-zborskih volitvah.

Trnovska čitalnica bode imela 5. januarja ob 4. uri pop. v prostorih g. Ribariča veselico s sledečim sporedom: 1.) Pozdrav gledalcem. (L. Oblak. Deklamacija. 2.) Petje. 3.) Dva gospoda in en sluga. Burka v enem dejanju. 4.) Petje. 5. Kmet in fotograf. Komičen prizor. 6.) Prosta zabava. Vstopnina: sedeži 80 v. stojišča 50 v. Prijatelji lepe zabave, pridite; Pridite v obilnem številu, pokažimo, da se zanimamo za dobro stvar. Torej dobro došli v nedeljo pri Ribariču.

Umrla je vsled opeklin 14 letna J. Boštjančič na Vel. Bukovici. Na Božični večer je spala pri ognju, ko so drugi odšli spat. Kmalu priteče v sobo vsa v plamenu. Mati, katera jo je gasila, se je tudi opekla, a ne nevarno.

Prosveta.

Zahvala. Družba sv. Cirila in Metoda vršec s tem svojo prijetno dolžnost, da ob koncu leta 1907 vsemu slovenskemu časopisju, ki jo je v preteklem letu, bodisi z nabiranjem prispevkov v družbine namene, bodisi si z objavljanjem družbinih notic, podpiralo, izreka svojo toplo zahvalo. Obenem pa si dovoljuje družba prositi slovensko časopisje, da je blagovoli v njenem stremljenju v istem smislu, kakor doslej podpirati tudi v letu 1908. — Vsem tem listom: „Veselo novo leto!“ Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Slovenske starše in vzgojevalce slovenske mladine opozarjamo na izborni mesečnik „Domače ognjišče“, ki izhaja v „Učiteljski tiskarni v Ljubljani vsako zadnjo soboto v mesecu ter stane vse leto samo dve kroni. „Domače ognjišče“ prinaša jako zanimive, koristne, aktualne članke o vzgoji otrok, njihovih hibah in čednostih, zlasti pa o zmotah in napakah staršev in slabih vzgojiteljev; končno prinaša dopise o delovanju učiteljstva in odgojevateljev, povesti in zanimive drobtine iz vsega sveta. Malo imamo toli potrebnih in koristnih slovenskih časopisov, kakor je „Domače ognjišče“. Kdor ljubi mladino, kdor ve, da leži v srcih in dušah slovenskih otrok bodočnost našega národa, tisti bo rad naročil in čital „Domače ognjišče“, ki je polno plemenitih in koristonostih inicijativ! Naj bi se razširil ta lepi, blagi list v vse slovenske hiše! Naj bi ga čitali in ubogali starši, potem nam napoči lepša bodočnost.

Narodno gospodarstvo.

Varujte sadno drevje pred zajci. Kdor goji sadno drevje na neograjenih prostorih, ima se večkrat pritoževati čez škodo, ki mu jo napravijo zajci. Splača se v takem slučaju, vsako drevesce posebej zavarovati. Zato se poslužujemo različnih naprav. Najpriprostejše

sredstvo je žična mreža, s katero se obda vsako drevesce posebej, seveda stane ta naprava precej, a tudi traja več let. Cenejši so ovitki iz slame, vrbovja ali trnja, a manj primerni, posebno zato, ker se rada v njih naseli golazen. Za večje nasade so najprimernejša kemična sredstva, s katerimi se debela namažejo 50 cm visoko. Prav dobro služi čisto apno, ali pa apno pomešano z lizolom ali karbolinejem. Rane, ki jih povzročajo zajci, je treba gladko izrezati ter takoj zamazati z drevesnim voskom, da se ne izsuše in se ne naselijo v njih paraziti.

Sadite lipe. V starih časih so naši pradedi imeli najbolj v čislih lipo, radovali in zbirali so se ob nedeljah v njeni hladni senci. Pesem in pripovedke nam pričajo, da je bila vaška lipa zbirališče starih in mladih, ki je nadomestovalo sedanja zabavišča in gostilne. Še stoje nekatere take lipe, ki pričajo, koliko smisla so imeli naši pradedi za krasoto tega svetega, slovanskega drevesa, a malo jih je. Marsikatero je podrl vihar, ugonobil blisk ali pa jo je posekala kruta roka. Naše vasi izgubljajo z njimi svoj najlepši spomin. Nikdo pa ne misli na to, da bi vsadil mesto njih mlada drevesa in tako bodo počasi izginile lipe iz naših vasi. Te vrstice imajo namen opozoriti na to žalostno izgubo ter opominjati, da se da izguba deloma nadomestiti z mladim drevescem. Ne samo na korist, tudi na lepoto je treba misliti.

Organizacija „kmetske stranke za Notranjsko“.

(Konec.)

Sestanki zaupnikov.

§ 14. Predsedniki okrajnih odborov so zaupniki stranke in se snidejo na poziv osrednjega odbora ali če to zahteva $\frac{1}{3}$ zaupnikov, ki označijo dnevni red.

Glavni zbor stranke.

a) Redni glavni zbor.

§ 15. Glavni zbor se ima vršiti vsako leto v kraju, ki ga je določil glavni zbor prejšnje leto, ako tega ni, določi kraj glavnemu zboru osrednji odbor skupno z zaupniki stranke.

§ 16. Glavni zbor se objavlja skozi celi mesec pred zborom v strankinem glasilu.

§ 17. Predlogi se imajo poslati osrednjemu odboru vsaj dva tedna pred zborom.

§ 18. Pristop k glavnemu zborovanju ima vsak član stranke. Pravico glasovanja imajo:

- a) predsedniki okrajnih odborov kot zaupniki;
- b) odposlanci okrajnih organizacij, (§ 12);
- c) člani osrednjega odbora, izven v vprašanih gospodarske uprave stranke, kjer imajo le posvetovalni glas;
- d) člani nadzorovalnega odbora;
- e) urednik glasila;
- f) poslanci, ki so člani stranke.

Glavni zbor je sklepčen pri vsakem številu delegatov.

§ 19. Glavni zbor si izvoli izmed sé predsednika in zapisnikarje.

Člani osrednjega odbora ne morejo biti izvoljeni v predsedstvo glavnega zbora.

§ 20. Delokrog glavnega zbora je:

- a) kot najvišji strankin organ odločuje končno v vseh vprašanih programa in taktike (izvzemši slučaj § 22), organizacije in v vseh sporih;
- b) voli vsako leto osrednji in nadzorovalni odbor, kateri zadnji je tudi ob enem mirovni odbor;
- c) presoja delovanje osrednjega odbora;
- d) sklepa o delovanju stranke s katerim se ima izvajati program po časovnih razmerah in potrebah;
- e) odločuje o predlogih, ki so na dnevnem redu;
- f) odločuje o proračunu in računskih sklepih (a to v zaupnih sejah).

§ 21. Sklepi obveljajo pri nadpolovični večini glasov; za premembo programa, za določitev taktike v važnih vprašanih (obstrukcija i. dr.) sta potrebni dve tretjini glasov navzočih.

§ 22. Če se ne dobi večina dveh tretjin v slučaju, v katerem govori § 21, a se glavni zbor z nadpolovično večino glasov izjavi za spremembo programa itd., potem odločujejo vsi člani stranke s t. zv. referendumom.

V to svrhu mora osrednji odbor takoj v osmih dneh po glavnem zborovanju obelodaniti v glasilu vprašanje o katerem je odločevati, ter določiti za glasovanje dva sledeča si dneva v sedežih vseh okrajnih odborov. Ti si izberejo začasno poverjeništvu, ki glasujejo tajno s popolnoma enakimi glasovnicami. Okrajni odbori morajo takoj naznaniti vspeh glasovanja osrednjemu odboru, a ta objaviti izid referendumu v glasilu.

Izredni glavni zbor.

§ 23. Izredni glavni zbor skliče osrednji odbor:

- a) če sam to sklene;
- b) če zahteva ena tretjina okrajnih organizacij, predloživši osrednjemu odboru dnevni red in predloge.

Osrednji odbor.

§ 24. Osrednji odbor šteje vsaj 16 članov, ki jih voli letni redni glavni zbor z nadpolovično večino glasov za eno leto. Poleg tega so člani osrednjega odbora poslanci, ki so člani stranke.

§ 25. V prvi seji izvoli odbor izmed sebe: predsednika, dva podpredsednika, dva tajnika, blagajnika in dva zapisnikarja; ob enem si sestavi poslovnik. Razun tega izvoli osrednji odbor sledeče poročevalce: političnega, gospodarskega, prosvetnega, socialnega, za propagando, za glasilo in za volitve. Ti poročevalci so lahko tudi člani osrednjega odbora.

§ 26. Osrednji odbor je glavni izvrševalni organ stranke; on zastopa stranko na zunaj in ima dolžnost in pravico, da v vsakem konkretnem slučaju stori vse,

kar smatra da je v korist stranke. On mora strogo izvrševati sklepe glavnega zbora, uravnava trenutne akcije stranke, določuje smer strankinemu glasilu in določa v sporazumu z okrajnimi organizacijami (v to svrhu se skliče ljudska zborovanja, na katerih se izreče ljudstvo samo) kandidate za deželni in državni zbor.

§ 27. Osrednji odbor ima pravico nadzorovati denarno poslovanje okrajnih organizacij.

§ 28. Sedež osrednjega odbora je v Postojni, svoje odredbe objavlja v strankinem glasilu.

§ 29. Predsednik, oba podpredsednika, zapisnikarja in blagajnik tvorijo poslovni strankin odbor, ki rešuje tekoče strankine posle, v kolikor se ne tičejo javnega dela.

§ 30. Če se izprazni mesto kakšnega člana osrednjega odbora bodisi s smrtjo, z izstopom ali izključenjem, si odbor sam izvoli začasnega namestnika.

Nadzorovalni, obenem mirovni odbor.

§ 31. Nadzorovalni, ki je ob enem mirovni odbor, sestoji iz 5 članov, izvoljenih na glavnem strankinem zboru za eno leto.

§ 32. Ti si izberejo izmed sé predsednika in poročevalca, ter si določijo poslovni red. Če ima ta odbor odločevati v prepirih, tičočih se izključenja, imata v izključenje predlagani član in oni, ki je izključenje predlagal pravico si izbrati še po dva strankina člana, ki postanejo s tem začasni člani mirovnega odbora.

§ 33. Delokrog nadzorovalnega odbora je nadzorovanje gospodarsko-denarnega poslovanje stranke o katerem poroča na glavnem zborovanju.

§ 34. Nadzorovalni odbor se ima sestati redno ali vsaj vsakega četrta leta in pregledati poslovne strankine knjige in blagajno.

§ 35. Kot mirovni odbor se sestane od slučaja do slučaja.

§ 36. Proti izreku mirovnega odbora pristoji užaljeni stranki pravica priziva na glavni strankin zbor, ki končno odloči.

Obvestilni urad.

§ 37. Osrednji odbor mora sčasoma, ako le mogoče ustanoviti obvestilni urad, ki mora iti članom z nasveti na roko in to v slučaju tehnične in denarne možnosti brezplačno, sicer pa proti povrnitvi gotovih stroškov. Na čelu obvestilnega urada stoji eden tajnikov osrednjega odbora. Zoper obvestilni urad se lahko vsak pritoži na osrednji odbor, ki s tem končno odločuje.

Službena pot dopisov.

§ 38. Službena pot je, ako ni drugače odrejeno, sledeča:

1. okrajni odbor;
2. mirovni odbor (samo v slučajih izključenja);
3. osrednji odbor;
4. glavni strankin zbor.

Članarina.

§ 39. Vsak član je dolžan organizaciji plačevati doneske, višino teh doneskov posameznih članov določujejo okrajni odbori sporazumno s člani in sicer po sledeči lestvici:

K 2.—	mesečno
„ 1.—	„
„ 0.50	„
„ 0.20	„
„ 0.10	„
najmanj „ 0.50	„

Vsak član pa plačuje lahko tudi višje doneske. Višina vplačanih doneskov nima nikakega vpliva glede pravic posameznih članov.

Okrajne organizacije oddajajo polovico doneskov osrednjemu odboru, ako bi pa zahtevale razmere, ima glavni strankin zbor pravico, spremeniti višino doneskov, ki jih imajo posamezne okrajne organizacije vpošiljati osrednjemu odboru.

Vsak član je dolžan izročiti svoje redne doneske blagajniku okrajnega odbora, ki mu potrdi prejem na izkaznici. Okrajni odbori položijo o svojem gospodarsko-denarnem poslovanju letne račune na okrajnih zborovanjih, osrednji odbor pa na glavnem zborovanju.

Strankino glasilo.

§ 40. Strankino glasilo je vsled sklepa z dne 3. marca 1907 list „Notranjec“.

Konečne določbe.

§ 41. V svrhu omogočenja in olajšanja organizacije tiskajo se ta pravila kot posebne tiskovine.

Po svetu.

250 kilometrov dolga železniška proga sredi oceana. Ameriška vlada zida železnico, ki bo vezala južni del polotoka Floride z vojno luko Rej Vest, ki je oddaljena 250 kilometrov od Floride. Med Florido in Rej Vestom je mnogo majhnih otočkov, ki bodo služili kot naravne opore za železniški most. Kjer jih ni, se bodo postavili kar celi hribi iz kamena, ki ga dovažajo na 150 ladijah. Železnica hitro napreduje, in bo zgotovljena v dveh letih.

Pes za 200.000 mark. Pri raztavi psov v Londonu je bil razstavljen majhen pes Pekinške pasme, ki je bil cenjen na 200.000 mark.

Krokodil požrl ministra. Justični minister angleške kolonije v Natalu se je udeležil lova na krokodile na reki Kazacu, prišel je preblizu zverine, ni se je mogel obraniti, zgrabila ga je in požrla.

Starost 124 let je učakal gospodarstva uradnik Vajs na Ogrskem. Služil je še pri starem očetu sedanjega posestnika in je bil do zadnjega izboren jahač.

Oderuh. V Budapešti so zaprli oderuha Leopolda Ernsta, ki je posojeval denar na visoke obresti. Posodil je 1000 K in zahteval za povračilo 2400 K. Uničil je s svojim ravnanjem nešteto ljudij.

Sadno drevo v istem letu prineslo dvakrat sadje. Večkrat smo že čitali o kakem drevesu, ki je cvetelo dvakrat v letu, redkokedaj se pa primeri, da bi drevo dvakrat rodilo sadje. Posetnik Gottfried Kuhovski v Šimicu ima na svojem vrtu hruško, ki rodi iz drugega cvetja. Na hruški je 17 sadežev, ki imajo velikost golobjih jajc, pa menda ne bodo dozoreli.

Za kratek čas.

Na letovišču. Gost: „V vaši lopici je dosti muh, danes zjutraj sem se hotel odpočiti v nji, pa nisem mogel ostati.“

Gostilničar: „Zjutraj ne smete hoditi tja, najbolje je, da greste opoldne, takrat so muhe v jedilnici.“

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:	
Domača detelja	od K 120.— do K 130.—
Lucerna	> > —.— > > —.—
Laneno seme	> > 28.— > > —.—
Fižol:	
Rudeči ribniški	> > 19.— > > —.—
Prepeličar	> > 19.— > > —.—
Žito:	
Pšenica	> > 25.— > > —.—
Rž	> > 20.— > > —.—
Ječmen	> > 16.— > > —.—
Oves	> > 18.— > > —.—
Ajda	> > 17.— > > —.—
Kože:	
Goveje z rogmi vred	> > 92.— > > —.—
Telečje	> > 170.— > > —.—
Svinjske	> > 114.— > > —.—
Lisičje	> > —.— > > —.—
Kunine (belice)	> > —.— > > —.—
„ (rumenice)	> > —.— > > —.—
Dihurjeve	> > —.— > > —50
Vidrne	> > —.— > > —.—

Za 100 kilogramov.
Za par.

Loterijske številke.

Dunaj, 27. decembra	24	89	76	32	13
Brno, 1. januarja	55	74	35	37	36

Učenca in pomočnika

sprejme v kolarsko obrt takoj

Ivan Česnik, kolar

Drskovče pri Zagorju.

Kašelj!

5245 notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kaiser-jeve

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

prsne karamele s 3 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**

Zavoj 20 in 40 vin.

Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus, lekarnar v Vipavi.**

„Trgovsko-obrtna zadruga v Ljubljani“ registrirana zadruga z omejenim jamstvom

naznanja, da je pričela poslovati dne 2. januarija 1908.

Zadružni prostori: Sodnijske ulice št. 3, v hiši dr. Pirca.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2%; rentni davek plača zadruga sama.

Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico.

Daje posojila: proti menici oziroma zadolžnici na odplačila, na vrednostne papirje, na zadružne deleže, na blago, na knjižne terjatve, na hipoteke.

Eskoptira trgovske menice.

Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča.

Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobijo bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni pisarni.

Uradne ure vsak dan dopoldan od 9. do 12. ure, popoldan od 3. do 5. ure.

V Senožečah se odda takoj v najem

lepa kovačija

z lepim stanovanjem v isti hiši,

eventuelno je tudi ta naprodaj.

Hiša je ob glavni cesti na jako primernem kraju; kovača v Senožečah ni sedaj nobenega.

Pogoji se zvejo pri vdovi

Čehovin v Senožečah.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Pozor!!

Pozor!!

Trgovina s travnimi semeni

Franc Kastelic

v Kandiji pri Rudolfovem.

Uljudno naznanjam, da sem **otvoril popolno urejeno trgovino s travnimi in deteljnimi semeni**, ki stoji pod strokovnim nadzorstvom **g. V. Rohrmanna**, načelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem točno izvrševati, in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

•• Dober tek ••

dobite, če uživате

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

☉☉☉

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☉☉☉

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.